

τὰς φλόγας καὶ ἦδον μετὰ πολλῆς ζωηρότητος. Ὑπόθεσιν εἶχον τὰ ἄσματα ταῦτα τὰ ἀνδραγαθήματα τῶν Κλεπτῶν. Ἐν ἐξ αὐτῶν διήρκεσε πλέον τῆς ὥρας, ἔχον τὴν ἐπομένην ἐπωδὴν:

Κλέφταις ἀπ' τὴν Πάργα,
Κλέφταις ἀπ' τὴν Πάργα.

»Καὶ ὅτε ἐτόνιζον τὴν στροφὴν ταύτην διὰ πάσης τῆς δυνάμεως τῶν πνευμόνων, ἐστρέφοντο ταχέως γύρω τῆς πυρᾶς, ἔκαμπτον τὸ γόνυ ἀνωρθοῦντο καὶ ἤρχιζον αὖθις νὰ στρέφωνται, ἐπαναλαμβάνοντες ἐν χορῶ τὴν ἐπωδὴν. Ὁ φλοῖσθος τῶν κυμάτων πληττόντων τοὺς χάλικας τῆς παραλίας, ὅπου ἐκαθήμεθα, ἐπλήρου τὰ διαλείμματα τοῦ ἄσματος διὰ μουσικῆς ἠδυτέρας καὶ οὐχ' ἦττον μονοτόνου. Ἡ νύξ ἦτο ζοφερωτάτη· ἀλλ' εἰς τὴν λάμψιν τῶν φλογῶν, ἐβλέπομεν τὰ δάση, τοὺς βράχους, τὴν λίμνην, καὶ ἡ ἀγρία ὄψις τῶν χορευτῶν προσέειδεν εἰς τὴν ἡμιφώτιστον τοποθεσίαν παράδοξόν τι καὶ μυστηριώδες.»

Ἐν Ἀθήναις κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1890.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ο ΗΛΙΟΣ Κ' Η ΝΥΚΤΑ

Τῆ φιλοσόφῳ κυρίᾳ
Εὐγενίᾳ Γ. Σωτηριάδου.

Πρῶτα ἔστην Πλάση ἀπλώνονταν σκοτάδι πέρα—πέρα.

Τοῦ Κάτον-Κόσμον βασιλεῖα μοναχογιὸς ὁ Ἥλιος,
Μὲ πλοῦσια ὀλόχρυσα μαλλιά, μὲ γαλανὰ τὰ μάτια,
Μὲ περηγάνεια κ' εὐμορφιὰ καὶ λεβεντιὰ περίσσια,
Πῆρε μιὰ αὐγούλα τ' ἄρματα καὶ τὰ λαγωγικά του,
Καὶ γιὰ κνηγὴ ἐπρόβαλε ἔστων Κόσμον τὸν Ἀπάνου.
Βγῆκε, κί' ὁ Κόσμος ἔλαμψε. Κί' ὅπου διαβαίνει ὁ Ἥλιος,
Ὅπου προβάλλει ἀπόπερα, λαμποκοποῦν τὰ βράχια,

Σημ. Π. Σ. Τὸ ποίημα τοῦτο ἀνήκει εἰς ἀνέκδοτον λυρικήν συλλογὴν «Ἀγροτικά» τοῦ συμπαθοῦς ποιητοῦ, τυχοῦσαν τοῦ πρώτου ἐπαίνου κατὰ τὸν Φιλαδέλφειον ποιητικὸν ἀγῶνα τοῦ 1890.

Καθάριος, καταγάλανος ὁ οὐρανὸς γελᾷ,
 Κάμπου, βουνὰ χρυσόρονται, ἀνοίγουν τὰ λουλούδια,
 Τὰ πλάγια χορταριάζουνε, φουσαί γλυκὰ τ' ἀγέρι,
 Φέγγουν, ἀστράφτουν τὰ νερά, φουρτώουνε τὰ δέντρα,
 Λαλοῦν 'στὰ φύλλα τὰ πουλιὰ κ' οἱ πιστικοὶ 'στὰ πλάγια.
 Κι' ὁ Κόσμος τὸν θιαμαίνεται καὶ τὸν καλοτυχιζει:
 —Χαρὰ 'στὸν ὅπου ἐγέννησε τέτοιο παιδὶ 'στὸν Κόσμο,
 Χαρὰ 'στὰς χώραις ποῦ περᾶ, 'στουὺς τόπους ποῦ διαβαίνει! . . .

* * *

"Ὀλον τὸν Κόσμο ἐγύρισε ὁ "Ἡλιος ὅλη μέρα.
 Περᾶει κάμπους καὶ βουνὰ καὶ δάση καὶ ποτάμια.
 Κι' ὅσα θεριὰ τὸν ἐβλεπᾶν τοῦ κνηγιοῦ, κ' ἀγρίμια,
 'Ἄπ' τὴν πολλὴ τὴ λάμψι του καὶ τὸν βαρὺ τὸ βρόντο
 Τρομάζανε κ' ὀλόφοβα κρύβοταν 'στὰς σπηλαιαῖς τῶν,
 Καὶ μοναχὰ 'σὰν πῆρανε μέσ' 'στὰ ξερὰ τ' ἀπόσκια
 "Ἐνα ζαρκάδι ἐσκότωσε σὲ χροσταλλένιο αὐλάκι . . .
 Τοῦ Κόσμου ἡ ἄκρη ἦτον ἐκεῖ καὶ τὰ στερὰ βουνά του.
 'Σ ἔνα σιαδάκι τοῦ βουνοῦ, ἀνάμεσα 'στὰ δέντρα,
 Βρυσούλα ὀλόδροση ἔχυνε τὸ κρῦο τὸ νερὸ της·
 'Σ τὰ πέτρινα πεζούλια της, ποῦχαρ φουρτώσει χόρτα,
 'Ἐκάθοταν μιὰ λυγερὴ μὲ τὸ σταμνὶ 'στὰ χέρια.
 Ἀμύλητη κοττάζει
 Τοῦ Κόσμου τὸ ξημέρωμα, δίχως οὔτ' ἓνα γέλιο
 Γλυκὸ 'στὰ κοραλλένια της τὰ χεῖλη τὰ χαράζη.
 Λὲς κ' ἔτσι ἀτελείωτο ὄνειρο τήνε κρατεῖ δεμένη . . .
 'Ὁ "Ἡλιος βγήκε 'στὴν κορφή. Τοῦ Κόσμου εἶδε τὴν ἄκρη,
 Καὶ πῆρε τὸν κατήφορο 'στὰ δέντρα ἀγάλια-ἀγάλια,
 Σέρνοντας τὰ σκυλιὰ μπροστά, 'στὸν ὄμο τὸ ζαρκάδι.
 Ἀποσταμένος κάθεται τὰ πιῆ νερὸ 'στὴ βρύσι.
 'Ἡ κόρη ποῦταν ντροπαλὴ ξυπνάει ἄπ' τ' ὄνειρό της,
 Καὶ μὲ τὴν ὄψι κόκκινη, μὲ χαμηλὰ τὰ μάτια
 Ἀπὸ τὰ πόδια ὡς 'στὴν κορφή τότε κοττάζει μ' ἔγροια,
 Κι' ὅσο ποῦ τὸν θιαμαίνεται δὲν τὸν ζηλεύει τόσο.
 'Στὸ πρόσωπο, 'στὴν εὐμορφιὰ καὶ 'στὴ φεγγεβολιά του
 "Ἐρωίωσε ποῦταν βασιληῆ παιδὶ τὸ παλληκάρι.
 Γυρεῖ αὐτὸς λίγο νερὸ. Τὰ χέρια ἡ κόρη ἀπλώνει,
 Παίρνει νερὸ 'στὰ χέρια της καὶ τοῦ τὸ πάει 'στὸ στόμα.

'Ο "Ηλιος πίνει και γλυκά 'στὰ μάτια τὴν τηράει.
 'Η κόρη ἦταν μελαχροινή, ἦταν και μαυρομμάτα,
 Εἶχε και φρύδια ὀλόμανρα γραμμένα με κορτῶλι,
 Εἶχε κι' ὀλόμανρα μαλλιά, και φορεσιὰ εἶχε μαύρη.
 'Ο "Ηλιος πίνει και γλυκά 'στὰ μάτια τὴν τηράει.
 Κι' ἀντίς ἐκεῖνο τὸ νερό, τὸ κρύο, τὸ βουρίσιο,
 Νὰ τοῦ δροσίση τὴν καρδιά, γλυκά ρ' ἀγαλλιάση,
 Τοῦ χύνει φλόγα ἀχόρταγη, τὰ σωθικά τοῦ ἀράφτει,
 Κι' ὅταν νὰ φύγη ἐκίρησε 'στὰ δέντρα ροβολῶντας,
 Βαθηνά-βαθηνά ἀραστέραξε και πῆρε ἕνα τραγοῦδι,
 Τραγοῦδι ὄχι κυνηγιού, . . . τραγοῦδι τῆς ἀγάπης!

* *

Πέρασε κάμποσος καιρός. Συχρὰ τὸν "Ηλιο τώρα
 "Οχι ὁ καιμὸς τοῦ κυνηγιού, ἄλλος καιμὸς τὸν φέρει
 'Στοῦ 'Απάρου-Κόσμου τὰ βουρά. Κάθε λαγκάδι τώρα
 Και κάθε δάσος ποῦ περῶ δὲν τὰ 'ρωτᾷ γιὰ ἀγγίματα,
 'Ρωτᾷ γιὰ τὴν ἀγάπη του, τὴν μαυρομμάτα κόρη.
 Κι' ὅταν 'στὸν τόπο της περῶ και ροβολᾷ 'στὴ βρύσι,
 Πάρτα τὴ βρίσκει μοναχὴ, και κάθηται σιμά της,
 Και πίνει ἀπὸ τὰ χέρια της τὸ κρύο νερὸ τῆς βρύσης.
 Πέρασαν μῆνες, πέρασαν. Κάθε βραδοῦλα τώρα
 Οἱ δύο τους ἀνταμόνονται. Τὴν ἀγαπάει ὁ "Ηλιος·
 'Η κόρη τὸν θιαμáιρεται μονάχα, κ' ἡ καρδιά της
 Νοιώθει καμάρι ἀπάρτεχο, χαρὰ 'ψηλή, οὐράνια,
 Ποῦ δίνει με τὰ χέρια της νερὸ 'ς ἀρχοντοπαῖδι.
 'Ο "Ηλιος ὅσο τὴν τηρᾷ, τόσο ὁ καιμὸς του ἀράφτει
 Ποῦ μέσ' 'στὰ φυλλοκάρδια του κρυμμένον τὸν φυλάει.
 Σκιάζεται γιὰ νὰ τῆς τὸν 'πῆ σκιάζεται, και δὲν ξέρει,
 Πῶς φαρμακώνει τὴν καρδιά ὁ πόνος ὁ κρυμμένος! . . .

* *

Μιὰ μέρα τὴν ἐκύτταξε ποῦ ἐμάζευε λουλούδια,
 Κ' ἐτόλιζε τὰ στήθη της και τὰ μαλλιά της γύρω·
 Κι' ὅταν αὐτὴ ξεμάκρυνε και πῆγε 'στὸ χωριὸ της,
 'Ο "Ηλιος ἐπερπάτησε ὅλον αὐτὸν τὸν τόπο,
 Κι' ὅσα λουλούδια εὔρε μπροστὰ κι' ὅσα καλά βοτάνια,
 Τὰ ράντισε με δάκρυα και με θερμὰ φυλιά του.
 Ἦρθε τὴν ἄλλη τὴ βραδειὰ ἡ λυγερὴ νὰ μάζη

Κ' ἐκεῖ ποῦ γύρω 'στὰ μαλλιά, 'στὰ στήθη, 'στὸ κορμί της

Τὰ κάρφωνε ἕνα ἕνα,

Διαμάρτια γίνονται μὲ μιᾶς, καὶ λάμπουν σὰν ἀστέρια,

Κ' ἕνα μεγάλο κ' εὐμορφο ποῦχε 'στὸ μέτωπό της

Χύνει περίσσιο γύρω φῶς καὶ λάμπει σὰν φεγγάρι.

Καὶ παίρνει ἡ φήμη τὰ χωριά, καὶ πᾶν τὰ τὴν ἰδοῦνε·

Κι' ὅσοι τὴν βλέπουν, ρηοὶ καὶ ρηαῖς, μαραινόρται ἀπὸ ζήλεια . . .

Κι' ὁ "Ἡλιος, —σὰν τὴν κῦτταξε ντυμένη μὲ τ' ἀστέρια, —

Τὸν ἀποπῆρε ὁ πόρος του κ' ἡ φλόγα τῆς καρδιάς του

Κι' ἀπλωσε χέρι ἀπάνου της καὶ τσ' εἶπε λόγια ἀγάπης . . .

Ἡ κόρη, ποῦτ'αν φρόνιμη καὶ καλοαγαθρευμένη,

Τὸν μάλωσε βαρῆνὰ βαρῆνὰ καὶ τοῦπε μὲ φοβέρα,

Νὰ μὴν ἀπλώσῃ ἀπάνου της, τὰ τραβηχτῆ μακρὰ της,

Τι μαραγκιάζει ὁ κόρφος της, χαλάει ἡ εὐμορφιά της,

Καὶ σὰν τὸ μάθη ἡ μάρα της, θὲ τὰ τὸν καταριέται . . .

Καὶ φέγγει μ' ἄδειο τὸ σταυρί. Ὁ "Ἡλιος ἀπ' ἀλόγια

Τὴν ἀκλουθάει μὲ τὴ ματιά, καὶ μὲ καυμὸ τῆς λέγει,

Πῶς θὰ τὸν κάμῃ ἡ ἀγάπη της βαρῆνὰ ἄρρωστος τὰ πέση,

Καὶ σὰν τὸ μάθη ἡ μάρα του, ἡ μάρισσα ἡ μεγάλη

Καὶ ξακουστὴ βασίλισσα, θὲ τὰ τῆς κάμῃ μάρια.

*
* *

Γυρίζει ἡ κόρη 'στὸ χωριό, τῆς μάρας της τὸ λέγει:

—Γλυκεῖα μαρούλα, γιὰ νερὸ 'στὴ βρύσι ποῦ μὲ στέλνει

Κάθε βραδεῖα πεντάμορφος λεβέντης μ' ἀνταμώνει,

Ποῦ ροβολαίει ἀπ' τὰ βουνὰ ἀλαφοκνηγῶντας.

Εἶδες; σὰν βγαίνει 'στὰς κορφαῖς ὁλος ὁ Κόσμος λάμπει,

Καὶ σὰν παρθένα ρηόνυμφη ἡ Πλάση ξημερώνει

Μ' ἀρθοὺς, μὲ χόρτα, μὲ δροσιαῖς, μ' ἀηδόνια στολισμένη

Κι' αὐτὸς σὰν φέγγει, μάρα μου, ὁ Κόσμος σκοταδιάζει . . .

Μοῦπε πῶς εἶνε βασιλῆᾶ καὶ μάρισσας ἀγόρι . . .

Ἀποσταμένος κᾶθορταν 'στὴ βρύσι ἄλιγην ὥρα·

Νερὸ μονάχα ἐγύρευε· τοῦ ἔδινα ἐγὼ 'στὰ χέρια,

Ἐπιρε μὲ χαμόγελο, κ' ἐχάρορταν 'στὰ δέντρα

Ἀπόψε ἐπαρθάρρεψε καὶ μοῦπε . . . λόγια ἀγάπης.

Ἐγὼ τὸν μάλωσα βαρῆνὰ, κι' αὐτὸς μ' ἀπολογῆθη

Καὶ μοῦπε μὲ παράπορο, πῶς ἄρρωστος θὰ πέση,

Καὶ σὰν τὸ μάθη ἡ μάρα του, θὰ τὰ μοῦ κάμῃ μάρια . . .

Κρύψε με, μάνα μου, βαθὴ καὶ πρόλαβε τὰ μάγια.
 —Κατηραμένο τὸ νερὸ ποῦ τῶδινες, παιδί μου,
 Κάθε βραδυνά! . . . Τὰ στήθηα του ἀντίς γὰ τοῦ δροσίξη,
 Τὸν ἔκαψε κατάκαρδα, κ' ἦταν ἡ φλόγα . . . ἀγάπη!
 Εἶπε τῆς μᾶγισσας παιδί, κ' εἶν' ἀκουστός ὁ "Ἡλιος,
 Ποῦ τόπον ἀπερπάτητο τῆ μέρα δὲν ἀφίρει . . .
 "Ὅπου κρυφτῆς θεὸ γὰ σὲ βρῆ . . . Θε μου! . . . νεράϊδα κάμ' την,
 Νάχη τῆ μέρα 'στὰ νερά-κατάβαθα παλάτια,
 Κι' ὅταν αὐτὸς θὰ χάνεται, γὰ βγαίρη αὐτὴ 'στὴν Πλάση! . . .

 "Ἔτσι νεράϊδα γίγεται τοῦ "Ἡλιου ἡ ἀγάπη.

*
*
*

'Ὁ "Ἡλιος εἶχε καὶ ταχυνὰ κάποια κρυφὴ ἐλπίδα,
 Κ' ἔρχεται, τρέχει 'στὰ βουνὰ ψηλὰ τοῦ Ἀπάρου-Κόσμου,
 Γιὰ ναῦρη τὴν ἀγάπη του, γὰ τῆς μιλῆση πάλι.
 Καὶ σὰν τὸν Κόσμο ὅλον γυρνᾷ, καὶ σὰν διαβαίνει ὀλοῦθε,
 Καὶ δὲν τὴν βρίσκει πουθερά, οὔτε σιμὰ 'στὴ βρύσι,
 Καρδοχαμένος ροβολᾷ 'στὸ ἔρμο του βασιλίου.
 Κ' ἡ λύπη του σὰν σύγγεφο περνᾷ 'στὸ μέτωπό του . . .
 Κι' ὅταν ὁ "Ἡλιος χάνεται ἀπ' τὸν Ἀπάρου-Κόσμο,
 Προβάλλει ἡ Νύκτα ἀπ' τὰ νερά μυριοκαμαρωμένη
 Καὶ περπατεῖ τὰ ρέμματα, ταῖς ποταμιαῖς, τὰ πλάγια . . .
 Λαμποκοπᾷ 'στὰ στήθηα της καὶ 'στὸ κορμί της γύρω
 Τὰ μαγευμένα λούλουδα, χρυσᾷ χιλιάδες ἄστρα.
 Καὶ μέσ' 'στὸ μέτωπο ψηλά, σὰν βασιλίσσης στέμμα,
 Τὸ πλεῖο μεγάλο λούλουδο, τῶμορφο τὸ φεγγάρι.
 "Ὅπου περνοῦν τὰ πόδια της τὰ λούλουδα ἀνασαιρουν,
 Κ' ἐκεῖνοι οἱ μοσχοαρσασμοὶ μυρώνουνε τ' ἀγέρια,
 'Ὅπου πετοῦν ἀνάλαφρα καὶ τὴν φιλοῦν 'στὸ στόμα.
 "Ὅπου περνᾷ, γλυκὰ-γλυκὰ τὴν χαιρετᾷ τ' ἀηδόνι
 Κρυμμένο μέσα 'στὰ κλαδιά, τὴν χαιρετᾷ τ' αὐλάκι,
 Τὴν χαιρετᾷ ὁ πιστικὸς 'στὴ λυγρὴ φλογέρα,
 Τὴν χαιρετᾷ κι' ὅποιος ποιεῖ καὶ ξαγρυπνᾷ γιὰ ἀγάπη.

Κ. Δ. ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ

